LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL VANDENŲ TARŠOS DĖL ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS POVEIKIO MAŽINIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2012 m. birželio 8 d. Nr. D1-490/3D-391
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ (Žin., 2010, Nr. 38-1784, Nr. 90-4772, Nr. 104-5366) 1.1.1 ir 1.14.1 punktais ir įgyvendindami 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 68) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1), reikalavimus:

1. T v i r t i n a m e Vandenų taršos dėl žemės ūkio veiklos poveikio mažinimo programą (pridedama).

2. P r i p a ž į s t a m e netekusiu galios Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 19 d. įsakymą Nr. 452/607 „Dėl Vandenų apsaugos nuo taršos azoto junginiais iš žemės ūkio šaltinių reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 1-14).

APLINKOS MINISTRAS GEDIMINAS KAZLAUSKAS

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS KAZYS STARKEVIČIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. birželio 8 d. įsakymu Nr.
D1-490/3D-391

VANDENŲ TARŠOS DĖL ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS POVEIKIO MAŽINIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vandenų taršos dėl žemės ūkio veiklos poveikio mažinimo programa (toliau – Programa) parengta įgyvendinant 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 68) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Nitratų direktyva), nuostatas.

2. Programoje vartojamos sąvokos:

azoto junginys – medžiaga, kurios sudėtyje yra azoto, išskyrus molekulinį dujų azotą;

dirvos tręšimas – trąšų iškratymas dirvos paviršiuje, įterpimas į gilesnius sluoksnius ar sumaišymas su paviršiniais dirvožemio sluoksniais;

eutrofikacija – vandens teršimas azoto junginiais, kuris skatina greitesnį dumblių ir aukštesniųjų augalų augimą, sukelia nepageidaujamą organizmų pusiausvyros vandenyje sutrikimą ir pablogina vandens kokybę;

gėlas vanduo – gamtinis vanduo, kuriame yra nedaug druskų ir kuris yra tinkamas gerti ar geriamajam vandeniui paruošti;

jautri taršai zona – teritorija, kuri yra ar gali būti paveikta taršos ir iš kurios vanduo patenka į gretimas teritorijas ir jas užteršia;

organinės trąšos – gyvulinės ar augalinės kilmės organiniai junginiai (mėšlas, srutos, kompostas, žemės ūkio produktų perdirbimo, maisto pramonės organinės atliekos, dumblas, sapropelis ir pan.), kurie teisės aktų nustatyta tvarka naudojami tręšti;

požeminis vanduo – vanduo, kuris yra po žeme ir tiesiogiai liečiasi su dirva ir podirviu;

mineralinės trąšos – trąšos, kurias sudaro pramoniniu būdu gaminami neorganiniai junginiai, turintys augalų mitybai reikalingų elementų;

vandens tarša – azoto junginių tiesioginis arba netiesioginis patekimas iš žemės ūkio šaltinių į vandenį, galintis kelti pavojų žmonių sveikatai, kenkti gyviesiems organizmams ir vandens ekosistemoms, mažinti poilsiavimo galimybes ir trukdyti kitaip pagal paskirtį naudoti vandenį.

3. Kitos Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. 92-3434; 2011, Nr. 118-5583).

4. Visa Lietuvos teritorija yra jautri taršai zona ir Programos nuostatos įgyvendinamos visoje Lietuvos teritorijoje.

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Programos tikslas – mažinti paviršinių ir požeminių vandenų taršą, susidarančią dėl žemės ūkio veiklos.

6. Programos uždaviniai:

6.1. užtikrinti neigiamo žemės ūkio veiklos poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims prevenciją ir mažinimą įgyvendinant Europos Sąjungos ir nacionalinius aplinkos

apsaugos reikalavimus;

6.2. užtikrinti aplinkosaugos reikalavimų taikymą ir įgyvendinimą, pažangių ir aplinkai palankių technologijų taikymo plėtrą žemės ūkyje;

6.3. užtikrinti informacijos, padėsiančios tiksliau vertinti žemės ūkio veiklos poveikį aplinkai, rinkimą, vertinimą ir jos naudojimą įgyvendinant 6.1–6.2 punktuose nustatytas priemones.

III. SITUACIJOS ĮVERTINIMAS

7. Vandenų taršos dėl žemės ūkio veiklos nuolatinė stebėsena

Žemės ūkio veiklos įtaka paviršinių ir požeminių vandens telkinių vandens kokybei tiriama vykdant Valstybinę aplinkos monitoringo programą. Rengiant upių baseinų valdymo planus ir priemonių programas, išskirti vandens telkiniai, įvertinta vandens telkinių būklė ir atnaujinta vandens telkinių monitoringo programa. Pagal monitoringo programą 2011–2017 m. nitratai tiriami 345 ežeruose/tvenkiniuose ir 468 upių vietose. Nitratų stebėjimas požeminiame vandenyje vykdomas 62 stebėjimo vietose, atspindinčiose regioninį žemės ūkio veiklos poveikį požeminiam vandeniui.

Vidutinės metinės 2008–2011 m. laikotarpio nitratų koncentracijos nė vienoje iš tirtų upių vietų neviršijo 50 mg NO3/l koncentracijos, tačiau 4 proc. iš tirtų upių vietų maksimalios nitratų vertės viršijo 50 mg NO3/l. Įvertinus ankstesnio (2004–2007 m.) ir einamojo (2008–2011 m.) ataskaitinio laikotarpio paviršinių vandens telkinių kokybės monitoringo duomenis, pastebėta, kad daugumos vandens telkinių kokybė išliko be pokyčių arba šiek tiek pagerėjo, didesnis nitratų koncentracijos mažėjimas buvo pastebėtas 10 proc. monitoringo vietų.

Panaši tendencija vyrauja stebint požeminio vandens kokybę; 2008–2011 metais vidutinės metinės nitratų koncentracijos gruntiniame vandenyje tik pavieniais atvejais viršijo 50 mg/l koncentraciją (~3 proc. atvejų). Palyginus 2004–2007 ir 2008–2011 laikotarpių vidutines nitratų koncentracijas požeminiame vandenyje, daugelyje vietų stebima nedidelė jų kaita. Didelis nitratų sumažėjimas pastebėtas 14 proc., o padidėjimas 8 proc. atvejų. 2008–2011 metų laikotarpiui būdingas nitratų koncentracijų nepastovumas, kurį lemia trumpalaikiai aplinkos pasikeitimai – organinės medžiagos kiekio didėjimas, deguonies kiekio sumažėjimas.

2008–2011 m. Kuršių marių trofiškumas išlieka panašus kaip ir 2004–2007 m. laikotarpiu, todėl eutrofikacija vis dar viena opiausių Kuršių marių vandens kokybės problemų.

Stebėjimai rodo, kad vidutinės metinės nitratų koncentracijos gėlame vandenyje atitinka nustatytas normas, tačiau pasitaiko momentinių verčių viršijimo, ir tai parodo trumpalaikę taršą.

8. Gyvulininkystės sektoriaus veiklos pokyčiai

Dėl specifinės socialinės ir ekonominės Lietuvos kaimo vietovių raidos per paskutiniuosius dvidešimt penkerius metus auginamų gyvulių skaičius sumažėjo daugiau kaip 3 kartus. Statistikos departamento duomenimis, vien 2008–2011 m. laikotarpiu, einamųjų metų sausio 1 d. duomenimis, Lietuvoje auginamų galvijų skaičius palyginti su 2004–2007 m. laikotarpiu sumažėjo 6 proc., karvių – 11 proc., paukščių – 2 proc. Labai sumažėjo auginamų kiaulių skaičius lyginant su 2004–2007 m. laikotarpiu, 2008–2011 m. jų auginta beveik 23 proc. mažiau.

Siekiant mažinti gyvulininkystės ūkio keliamą taršą, žemės ūkio veiklos subjektams nuo 2004 m. sudarytos sąlygos pasinaudoti Europos Sąjungos finansine parama. 2004–2006 m. finansuojant projektus pagal Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Standartų laikymasis“ mėšlo ir srutų saugojimo talpykloms įrengti pirmenybė buvo teikiama dideliems gyvulininkystės ūkiams, kuriuose laikoma daugiau kaip 300 sutartinių gyvulių (toliau – SG). Šiuo laikotarpiu suteikta svari pagalba ūkininkams, diegiantiems pažangesnes mėšlo tvarkymo technologijas, įsigyjantiems naujų mėšlo pakrovimo, transportavimo priemonių, srutų laistymo įrangos.

Finansuojant projektus mėšlo ir srutų saugojimo talpykloms įrengti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmenybė skirta gyvulininkystės ūkiams, laikantiems iki 10 SG. 2008–2011 m. mėšlidėms bei srutų kauptuvams įsirengti skirta beveik 10 mln. Lt. Taip pat skirta parama naujai mėšlo ir srutų laikymo įrangai, specialiai mėšlo ir srutų išvežimo technikai, srutų įterpimo ir paskleidimo įrenginiams bei mechanizmams įsigyti. 2008–2011 metais registruoti 948 nauji srutų išvežimo ir paskleidimo mechanizmai.

Ūkininkai įvairiomis informavimo priemonėmis (televizija, radijas, užsakomieji straipsniai laikraščiuose, seminarai) nuolat informuojami ir skatinami dalyvauti įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos 1 krypties 6 priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ ir 2 krypties „Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas“ priemones. Pareiškėjams, dalyvavusiems įgyvendinant aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimo priemones, susijusias su vandenų taršos mažinimu, 2008–2011 m. skirta apie 307 mln. Lt. Įgyvendinant priemonę „Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“ dalyvavo daugiau kaip 1000 pareiškėjų, kuriems skirta 3,3 mln. Lt paramos lėšų.

Pasibaigus 2007–2013 metų kaimo plėtros programai, būtina toliau užtikrinti galimybę ir sudaryti sąlygas ūkininkams pasinaudoti Europos Sąjungos parama ūkiams modernizuoti ir pažangioms technologijoms diegti.

Nuo 2009 m. sausio 1 d. žemės ūkio veiklos subjektams, siekiantiems gauti paramą tiesioginėmis išmokomis ir dalyvaujantiems įgyvendinant tam tikras Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, taikomas Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 (Žin., 2008, Nr. 9-319; 2011, Nr. 9-416). Šiame įsakyme nustatyti ir reikalavimai, susiję su mėšlo bei srutų naudojimu, jų laikymu. Žemės ūkio veiklos subjektams, nesilaikantiems valdymo reikalavimų, mažinama gauta parama, taip skatinant juos vykdyti aplinkos apsaugos reikalavimus ir taikyti aplinkosaugos technologijas.

9. Optimalus trąšų naudojimas

Asmenys, tręšiantys mėšlu ar srutomis daugiau kaip 100 ha žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus, siekdami užtikrinti optimalų trąšų naudojimą atsižvelgiant į dirvožemio sąlygas, tipą, sėjomainą, planuojamą derlių ir maisto medžiagų atsargas dirvožemyje, privalo turėti nustatytus reikalavimus atitinkantį tręšimo planą ir jį vykdyti. Nuo 2012 m. tręšimo planas privalomas ir asmenims, tręšiantiems mėšlu arba srutomis daugiau kaip 50 ha. Tręšimo planas sudaromas kiekvienais metais prieš pradedant laukų tręšimą. Asmenys, kuriems tręšimo planą rengti neprivaloma, tręšdami laukus mėšlu ir (ar) srutomis turi laikytis mėšlo ar srutų skleidimo normų, nustatytų atskiroms gyvūnų rūšims.

Teisės aktais taip pat nustatyti dirvos tręšimo ir organinių trąšų įterpimo laikotarpiai, didžiausia leistina su organinėmis trąšomis į dirvą patenkančio azoto norma, tręšimo apribojimai vandens pakrančių apsaugos juostose, karstiniame regione, informacijos teikimas apie trąšų naudojimą valdoje.

Siekiant užtikrinti optimalų trąšų naudojimą, kuris pagrįstas maistinių medžiagų kiekio dirvožemyje įvertinimu, maisto medžiagų poreikiu planuojamoms auginti kultūroms bei atitinkamam jų derliui gauti, taip pat siekiant sumažinti galimą neigiamą trąšų naudojimo poveikį vandens kokybei, 2008–2012 m. vykdyti ūkininkų mokymai, susiję su aplinkosauga ir tręšimo planavimu.

Nauju programiniu laikotarpiu būtina peržiūrėti ir prireikus atnaujinti subalansuoto trąšų naudojimo ūkiuose rekomendacijas, užtikrinti tęstinius ūkininkų mokymus dėl aplinkai palankaus ūkininkavimo.

10. Mokymas ir profesinis tobulinimas

2008–2012 m. programiniu laikotarpiu ypatingas dėmesys skirtas ūkininkų mokymui bei švietimui, siekiant užtikrinti Nitratų direktyvos reikalavimų įgyvendinimą. Siekiant užtikrinti tinkamą mėšlo bei srutų tvarkymą ir naudojimą pagal Pažangaus ūkininkavimo

taisykles ir patarimus, 2008–2009 m. vykdyti mokymai pagal mokymo programas „Mėšlo ir nuotekų tvarkymas“, „Mėšlo tvarkymo technologijos“, 2008–2010 m. vykdyti mokymai, susiję su naujausių siloso gamybos technologijų taikymu bei mėšlidžių įrengimu ir priežiūra, 2009–2011 m. vykdyti mokymai, susiję su mėšlo paskleidimo technologijomis. Šiuose mokymuose dalyvavo 1574 ūkininkai.

Siekiant ūkininkams suteikti praktinių gebėjimų ir įgūdžių kaip organizuoti ūkinę veiklą tausojant gamybos išteklius, tinkamai planuoti tręšimą, parengti tręšimo planą, 2008–2011 m. laikotarpiu vykdyti mokymai pagal mokymo programą „Aplinkosauga ir tręšimo planavimas“ *(dalyvavo 4889 ūkininkai),* „Tręšimo planavimas“ *(dalyvavo 703 ūkininkai),* „Agrarinė aplinkosauga ir kraštovaizdžio gerinimas“ *(dalyvavo 2553 ūkininkai)* bei kitas ūkininkų poreikius atitinkančias programas.

Remiantis gerąja organizuotų mokymų praktika, nauju programiniu laikotarpiu būtina tęsti mokymus ūkininkams ir konsultantams, sudaryti sąlygas mokymo programoms tobulinti ir atnaujinti, užtikrinti aktualios informacijos prieinamumą ir sklaidą. Taip pat organizuoti mokslinius tyrimus ir mokslo institucijų dalyvavimą vertinant dėl žemės ūkio veiklos pasireiškiančią taršą, priimant sprendimus dėl priemonių taršai mažinti taikymo.

IV. PROGRAMOS REIKALAVIMAI

11. Reikalavimai, nustatantys laikotarpius, kada draudžiama tręšti dirvą mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, gyvulių mėšlo ar srutų tvarkymą bei saugojimą, geros žemės ūkio praktikos reikalavimus atitinkančių trąšų naudojimo apribojimus ir kitas taršos prevencijos priemones, išdėstyti:

11.1. Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše;

11.2. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. 85-3684; 2005, Nr. 103-3829);

11.3. Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652; 1996, Nr. 2-43);

11.4. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. lapkričio 15 d. įsakyme Nr. 3D-452 „Dėl duomenų apie žemės ūkio valdose naudojamas trąšas teikimo“ (Žin., 2006, Nr. 125-4769; 2007, Nr. 18-680);

11.5. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Žin., 2001, Nr. 95-3372; 2007, Nr. 23-892);

11.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. gruodžio 24 d. nutarime Nr. 589 „Dėl priemonių Šiaurės Lietuvos karstinio regiono gyvenamajai aplinkai ir ekologinei būklei pagerinti“ (Žin., 2006, Nr. 64-2364);

11.7. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1-546 (Žin., 2009, Nr. 113-4831; 2011, Nr. 148-6962);

11.8. Žemės ūkio veiklos subjektų poveikio požeminiam vandeniui vertinimo ir monitoringo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-1056 (Žin., 2011, Nr. 2-63);

11.9. Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklėse ŽŪ TPT 01:2009, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 3D-602 (Žin., 2009, Nr. 102-4272);

11.10. Kiaulidžių technologinio projektavimo taisyklėse ŽŪ TPT 02:2010, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 3D-50 (Žin., 2010, Nr. 14-682);

11.11. Lietuvos higienos normoje HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos

zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217);

11.12. Gręžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai vartoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarkoje LAND 4-99, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Žin., 1999, Nr. 112-3263).

12. Asmenims, vykdantiems žemės ūkio veiklą, rekomenduojama vadovautis ir Pažangaus ūkininkavimo taisyklėmis ir patarimais, skelbiamais Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos interneto svetainėje.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

13. Programos įgyvendinimas apima laikotarpį iki 2016 m. gegužės 1 d.

14. Programos įgyvendinimo priemonių planas (programos uždavinių įgyvendinimo priemonės, terminai, vykdytojai) pateiktas jos priede.

15. Numatoma, kad Programos finansavimo šaltiniai – fizinių ir juridinių asmenų, Europos Sąjungos fondų, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų ir kitos lėšos. Programos įgyvendinimo priemones pagal kompetenciją koordinuoja Aplinkos ministerija ir Žemės ūkio ministerija.

VI. NUMATOMI REZULTATAI

16. Įgyvendinus Programą, žemės ūkio veiklos subjektai taikys aplinkai palankias ūkininkavimo technologijas, sumažės žemės ūkio veiklos daromas neigiamas poveikis paviršiniams ir požeminiams vandenims, bus užtikrinta, kad neblogės vandenų būklė ir vykdomi Europos Sąjungos ir tarptautiniai įsipareigojimai saugant vandens telkinius nuo taršos, susidarančios dėl žemės ūkio veiklos poveikio.

_____

Vandenų taršos dėl žemės ūkio veiklos
poveikio mažinimo programos
priedas

VANDENŲ TARŠOS DĖL ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS POVEIKIO MAŽINIMO PROGRAMOS 2012–2016 M. ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonės pavadinimas	Įgyvendinimo terminas	Atsakinga institucija
1. Vykdyti mineralinio azoto dirvožemyje stebėsenos programą	2012–2015 m.	Žemės ūkio ministerija
2. Remiantis dirvožemio stebėsenos duomenimis, informuoti žemdirbius apie šalies regionuose esamus mineralinio azoto pokyčius	2012–2015 m.	Žemės ūkio ministerija
3. Periodiškai atnaujinti mokomąją medžiagą aplinkosaugos klausimais pagal ES, HELCOM bei nacionalinius teisės aktus	2012–2016 m.	Žemės ūkio ministerijos programos „Leader“ ir žemdirbių metodikos centras
4. Informuoti bei skatinti ūkininkus dalyvauti įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos 2 krypties „Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas“ priemones	2012–2013 m.	Žemės ūkio ministerija
5. Sudaryti sąlygas ūkininkams 2014–2020 m. pasinaudoti Europos Sąjungos parama ūkiams modernizuoti bei pažangioms technologijoms diegti, aplinkai ir kraštovaizdžiui gerinti ir taršai iš žemės ūkio šaltinių mažinti	2014–2016 m.	Žemės ūkio ministerija Aplinkos ministerija
6. Informuoti ir skatinti ūkininkus dalyvauti įgyvendinant 2014–2020 m. Europos Sąjungos paramos priemones	2013–2016 m.	Žemės ūkio ministerija
7. Ištirti aplinkai saugaus tręšimo galimybes mineralinėmis ir organinėmis trąšomis skirtingo statumo šlaituose ir parengti tręšimo šlaituose rekomendacijas	2012 m.	Žemės ūkio ministerija
8. Vykdyti mokymus, seminarus apie mėšlo ir srutų tvarkymą bei naudojimą, optimalų tręšimą organinėmis bei mineralinėmis trąšomis, tręšimo planų sudarymą	2012–2015 m.	Žemės ūkio ministerijos programos „Leader“ ir žemdirbių metodikos centras
9. Atnaujinti Pažangaus ūkininkavimo taisykles ir patarimus (PŪTP) ūkininkams	2013–2015 m.	Žemės ūkio ministerija
10. Vykdyti ūkininkų ir konsultantų mokymus, susijusius su Kompleksinės paramos reikalavimų laikymusi	2012–2016 m.	Žemės ūkio ministerijos programos „Leader“ ir žemdirbių metodikos centras
11. Teikti siūlymus dėl Europos Sąjungos 2014–2020 m. paramos skyrimo aplinką	2013 m.	Aplinkos ministerija Žemės ūkio ministerija

Priemonės pavadinimas	Įgyvendinimo terminas	Atsakinga institucija
tausojančioms priemonėms įgyvendinti		
12. Vykdyti poveikio paviršiniam ir požeminiam vandeniui monitoringo programą, rengti būklės vertinimo ataskaitas	2012–2016 m.	Aplinkos apsaugos agentūra Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
13. Parengti ataskaitą, kurioje būtų įvertintos drenažinio ir gruntinio vandens formavimosi ir kaitos tręšimo laukuose sąlygos ir tarpusavio sąveika, ir jos pagrindu pateikti metodines rekomendacijas dėl taršos kontrolės ir būklės gerinimo	2014 m.	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
14. Parengti leidinį ir informuoti žemdirbius apie žemės ūkio šaltinių daromą poveikį požeminiam vandeniui (organizuoti seminarų ciklą)	2014 m. leidinys 2014–2016 m. seminarai	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos

_____